

Η ΛΙΓΟΧΡΟΝΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΔΕΣΚΑΤΗΣ (1882-1896)

Ἡ περιοχή Δεσκάτης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας ὑπαγόταν ἐκκλησιαστικῶς στὴ Μητρόπολη Τρίκκης καὶ ἀργότερα στὴν Ἐπισκοπὴ Σταγῶν (Καλαμπάκας), καθὼς διαπιστώνεται ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν κωδίκων τῶν μοναστηριῶν: Ζάμπουρδας (1534-1692 καὶ ἐξῆς) καὶ Παλιοκαρυᾶς Δεσκάτης (1669 καὶ ἐξῆς).

Ὑστερα ὅμως ἀπὸ τὸ Βερολίνεο συνέδριο (1878) καὶ τὴν προσάρτηση τῆς Θεσσαλίας, ἐκτὸς τῆς περιοχῆς Δεσκάτης καὶ Ἐλασσόνας, καὶ μὲ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ Γ' συστήθηκε τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1882 ἡ Μητρόπολη Δισκάτης.

Λίγο νωρίτερα, τὸ 1881, εἶχε γίνεи για πρώτη φορὰ ἐγκατάσταση τουρκικῶν οἰκογενειῶν καὶ μιᾶς μεραρχίας τουρκικοῦ στρατοῦ στὴν ἄγονη κωμόπολη.

Ἡ νεοσύστατη Μητρόπολη περιέλαβε τὰ παρακάτω 17 χωριά καὶ δυὸ μοναστήρια: 1) Δισκάτη, ὅπως λεγόταν τότε ἡ Δεσκάτη, ἔδρα τοῦ μητροπολίτη. 2) Πιτσιούγκια, τὸ σημερινὸ Δασοχώρι Δεσκάτης. 3) Τσιούκα, ὁ σημερινὸς Γήλοφος Δεσκάτης. 4) Παρασκευὴ Δεσκάτης. 5) Ἅγιος Γεώργιος, διαλυμένος σήμερα συνοικισμὸς τῆς Δεσκάτης. 6) Σέλισμα, τὸ σημερινὸ Διασελάκι, διαλυμένος συνοικισμὸς τῆς Δεσκάτης. 7) Ζιμνιάτσι, ἡ σημερινὴ Παλιουργιὰ Γρεβενῶν. 8) Κομμάτι, διαλυμένο σήμερα χωριὸ κοντὰ στὴν Παλιουργιὰ. Μᾶς τὸ θυμίζει ὁμώνυμο τοπωνύμιο. 9) Κατάκαλη, χωριὸ τοῦ Ν. Γρεβενῶν. 10) Σίντσα, τὸ σημερινὸ Τριφύλλι Γρεβενῶν. 11) Τσαπουρνιά, ἡ σημερινὴ Τρικοικιά Γρεβενῶν. 12) Λουμπινίτσα, τὸ διαλυμένο σήμερα Βαλάνι Τρικάλων κοντὰ στὴν Ἀσπροκκλησιὰ Καλαμπάκας. 13) Γεωργίτσα, χωριὸ τοῦ Ν. Γρεβενῶν, κοντὰ στὴν Κρανιά Γρεβενῶν. 14) Βάλτινο, πιθανὸν ἡ σημερινὴ Καλλιθέα Γρεβενῶν. 15) Μπόζοβον ἢ Βόζοβον, τὰ σημερινὰ Πριόνια Γρεβενῶν. 16) Βελόνι, χωριὸ τοῦ Ν. Γρεβενῶν κοντὰ στὰ Πριόνια. 17) Σμόλια, ἡ σημερινὴ Ἀγριελιά Τρικάλων, ποὺ τότε ὑπαγόταν στὴν Ἐπισκοπὴ Γαρδικίου (Ζάρκου). 18) Μοναστήρι τῆς Μεταμορφώσεως ἢ τῆς Παλιοκαρυᾶς Δεσκάτης. 19) Μοναστήρι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἢ τῆς Μπουνάσιας (Βουνάσιας) Δεσκάτης.

Τὸ ἰδρυτικὸ φιρμάνι ἀνέφερε ὅτι τὰ χωριά αὐτὰ μὲ πληθυσμὸ 5.507 κατοικοὺς ἦταν ὑποχρεωμένα νὰ συνεισφέρουν γιὰ τὴν μητρόπολη ἐπιχορήγηση 3,5 γρόσια ἐτησίως τὸ ἄτομο καὶ τὰ μοναστήρια ἀπὸ 360,5 γρ., δηλαδὴ ποσὸ περίπου 20.000 γρόσια.

Πρώτος μητροπολίτης Δεσκάτης ψηφίστηκε στις 27 Ὀκτωβρίου 1882 ὁ μέγας ἀρχιμανδρίτης τῶν Πατριαρχείων Ἰωαννίκιος Γιαζιζόγλου¹ ἀπὸ τὴν Τριγλεία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἑβδομηκοστὸς στὴ σειρά τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συνταγματίου, ποὺ μετασχηματίστηκε στὰ χρόνια τοῦ Ἰωακείμ Γ' μὲ 71ο τὸ μητροπολίτη Νευροκοπίου.

Στὶς μέρες τοῦ Ἰωαννικίου ἐγινε ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, ποὺ εἶχε καὶ στὶς 25.8.1877.

Ὑστερα ἀπὸ 11χρονη παραμονή του στὸ μητροπολιτικὸ θρόνο τῆς Δεσκάτης, ὁ Ἰωαννίκιος παραιτήθηκε τὸ 1893 γύρω στὰ τέλη Ἰουλίου.

Οἱ λόγοι τῆς παραιτήσεώς του δὲν μᾶς εἶναι γνωστοί. Ἕνας ὅμως ἀπὸ τοὺς λόγους ὑπῆρξε καὶ ἡ ἀδυναμία τῆς ἐπαρχίας νὰ πληρώνη τὴν ἐπιχορήγησή του. Τὴ σχετικὴ πληροφορία ἀντλῶ ἀπὸ τὸν κώδικα τῆς Μητροπόλεώς μας, ποὺ σήμερα βρίσκεται στ' ἀρχεῖα τῆς Μητροπόλεως Ἐλασσόνας, καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸ πρακτικὸ τῆς συνεδριάσεως τῆς Δημογεροντίας τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1893, καταχωρημένο στὴ σελίδα 102:

«...2) Μητρ. πρώην Δισκάτης ὑπὸ ἡμερ. 26, 5 / βρίου καὶ ἑτέρα ἄνευ ἡμερομηνίας δι' ὧν ἐξαιτεῖται τὴν εἰσπραξίν τῶν καθυστερουμένων τῆς ἀρχιερατικῆς του ἐπιχορηγήσεως καὶ τῶν ἐμβατικών καὶ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀντιτίμου ἑνὸς σώματος τῶν νεωστὶ ἐκδοθέντων Ὀθωμανικῶν κωδίκων ἢ τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν. Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἡ δυνατὴ προσπάθεια πρὸς εἰσπραξίν τῶν καθυστερουμένων καὶ ἡ ἐπιστροφή τοῦ σώματος τῶν Ὀθωμ. κωδίκων ὡς μὴ οὔσης δυνατῆς τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ, ἀναγγελθῶσι δὲ ταῦτα τῇ Α. Πανιερότητι ὡς δὲ ὅτι ἡ τοῦ 1893 ὡς συνεταιρικὴ εἰσπράττεται μετὰ τῆς Α. Πανιερότητος».

Τὸν παραιτηθέντα Ἰωαννίκιο διαδέχτηκε ὁ ἐπίσκοπος Παραμυθίας Ἰωάννης. Ἀπὸ τὴν «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἀποσπῶ τὴν παρακάτω πληροφορία: «Μητρόπολις Δισκάτης. Τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου Δισκάτης χηρεύσαντος πρὸ τινος ἕνεκα τῆς παραιτήσεως τοῦ τέως Πανιερωτάτου Μητροπολίτου αὐτῆς κ. Ἰωαννικίου, ἡ ἁγία καὶ ἱερά Σύνοδος προβάσα ἐν τῇ χθεσινῇ τακτικῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ εἰς ἐκλογὴν διαδόχου προὔτινε τρεῖς ὑποψηφίους, ἤτοι τοὺς Θεοφιλ. Ἐπισκόπους Παραμυθίας κ. Ἰωάννην, πρώην Κίτρου κ. Ἰωαννίκιον καὶ πρώην Κῶου κ. Παῦλον. Τῆς ἱερᾶς δὲ τῶν ψήφων τελετῆς γενομένης ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐξελέγη Μητροπολίτης Δισκάτης ὁ τέως Ἐπίσκοπος Παραμυθίας κ. Ἰωάννης»².

Στὶς 17 Αὐγούστου ὁ Ἰωάννης εὕρισκόμενος ἀκόμη στὴν Παραμυθιά ἔστειλε τὸ παρακάτω τηλεγράφημα στὸν παπα-Γιάννη Μαλιώρα, καταχωρημένο στὴ σελίδα 4 τοῦ κώδικα:

1. Βλ. Γ. Παπαδόπουλου, Σύγχρονη Ἱεραρχία, τ. Α', σ. 81.

2. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἔτος ΙΓ', 13-8-1893, ἀριθμ. 24.

«...Αἰδεσιμώτατε π. Ἰωάννη Μαλιώρα, ἡμέτερε ἀρχιερατικὲ ἐπίτροπε ἐν Δισκάτῃ, χάρις εἶη.

Μόλον ὅτι ἐτηλεγραφήσαμεν ἐγκαίρως εἰς τὴν αὐτόσε ἀξιότιμον Δημογεροντίαν, ἀναγγέλοντες τὴν ἐκλογὴν μας εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Δισκάτης, καὶ ἀναθέτοντες νὰ μᾶς ὀνομάσωσι τὸν ἐπίτροπόν μας, ἵνα ἀναγνωρίσωμεν αὐτόν, ἐν τούτοις λαβόντες τηλεγραφικῶς τὰ συγχαρητήρια αὐτῆς, δὲν μᾶς ὀνομάζωσιν οὐδένα τοιοῦτον. Ἐπειδὴ δὲ συγχρόνως ἐλάβαμεν συγχαρητήριον τηλεγράφημα ὑπογραφῆς «ἐπίτροπου ἐκκλησίας» καὶ ὑποθέτοντες ὅτι ὁ ἐπίτροπος οὗτος τυγχάνει ἀπὸ τινος διωρισμένος ὑπὸ τῶν σεβ. Πατριαρχείων καὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἐπίτροπος ἡμῶν, ὑμεῖς δηλονότι, διὰ ταῦτα γράφοντες καὶ ἀναγνωρίζοντες ἡμᾶς τοιοῦτον μέχρι τῆς ἐλεύσεώς μας, ὅτε θέλομεν συνεννοηθῆ, παραγγέλλομεν τὴν περικλειστον ἐν ἀντιγράφοις νὰ κοινοποιήσητε εἰς τοὺς εὐλογημένους ἐπαρχιώτας μας, νὰ διευθύνητε καὶ διεξαγάγητε πᾶσαν ὑπόθεσιν τῆς ἀρμοδιότητος τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως καὶ σπεύσητε νὰ μᾶς διαβιβάσητε ὅσας δυνηθεῖτε πληροφορίας περὶ τῶν αὐτόσε σχετικῶν καὶ ἐνδιαφερομένων ἡμῖν καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ ἡμῶν. Ἐπὶ τούτοις εἶητε ἐν Κυρίῳ ὑγαίνοντες (17 Αὐγούστου 1893. † ὁ Δισκ. Ἰωάννης)».

Στις 31.10.1893 ἔστειλε γράμμα στὸ Πατριαρχεῖο γιὰ νὰ γνωστοποιήση στὸν Πατριάρχη «τὴν αἰσίαν ἄφιξιν καὶ τὴν εὐλαβῆ ὑποδοχὴν», ποὺ τοῦ ἐπεφύλαξαν οἱ Δεσκατινοί.

Μόλις ἦρθε στὴ Δεσκάτῃ ὁ Ἰωάννης θέλησε νὰ κάνῃ τὴν ἐκλογὴ τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας καὶ νὰ δημιουργήσῃ μητροπολιτικὸ κτήριο, ποὺ δὲν διέθετε ἡ Μητρόπολη.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴ τῆς Δημογεροντίας στὶς 21 Σεπτεμβρίου, ἐπεχείρησε νὰ ἐπισκευάσῃ κάποιον κτήριο δίπλα στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀναθέτοντας τὶς σχετικὲς ἐργασίες στὸν Ἡπειρώτη Γιώργο Μετσοβίτη, ποὺ ἦταν ὁ τελευταῖος μειοδότης γιὰ τὸ ποσὸ τῶν 51,5 τουρκικῶν λιρῶν.

Ἡ ἐπισκευὴ ὅμως τοῦ κτηρίου αὐτοῦ ἐπρόκειτο ν' ἀναστατώσῃ τὴν μικρὴ κοινωνία τῆς Δεσκάτης καὶ νὰ γίνῃ ἡ αἰτία τῆς διαλύσεως τῆς Μητροπόλεώς μας. Καθὼς διαβάζω στὴ σελίδα 106 τοῦ κώδικα, οἱ Δεσκατινοὶ διαμαρτυρήθηκαν μὲ σχετικὴ τους ἀναφορὰ στὴν τοπικὴ Δημογεροντία, διότι τὸ κτήριο αὐτὸ ἦταν ἀνέκαθεν κτήριο τῆς «Ἑλληνικῆς Σχολῆς Δισκάτης»¹. Ἐπρότειναν νὰ ἐπισκευασθῇ καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς σχολὴ κι ὄχι ὡς μητρόπολη. Γιὰ μητρόπολη, ἔλεγαν, ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθῇ κάποια ἐκκλησιαστικὴ οἰκία, ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ παπα-Μυσούρα, ὅπου εἶχε ἐγκατασταθῆ καὶ ὁ Ἰωαννίκιος. Στὸ σπίτι αὐτὸ ὅμως ἔμενε τότε

1. Σώθηκε μιὰ σφραγίδα τῆς Σχολῆς μὲ τὸν παρακάτω ἀνορθόγραφο τίτλο: «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΙΣΚΑΤΑΣ 1852».

ὁ Τοῦρκος ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ Κόλ-ἀγάς, γεγονὸς ποὺ περιέπλεξε τὸ θέμα ἀκόμα περισσότερο, γιατί δὲν δεχόταν νὰ ἐκκενώσῃ τὸ σπίτι.

Ἡ αἴτηση τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἀπόφαση τῆς Δημογεροντίας ἔχουν ὡς ἑξῆς:

«Συνεδρίασις τῆς 28ης Μαρτίου 1894, Δευτέρα.

Ἐπὶ τὴν Προεδρίαν τῆς Α. Πανιερ. τοῦ Μητρ. ἀγ. Δισκάτης κ. Ἰωάννου, παρεδρευόντων τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας κ.κ. Κων. Σινοπόλου, Παν. Σακελλαρίδη, Βασ. Λιάκου καὶ Ζήση Ποντίκα, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ ἑξῆς ὑποθέσεις:

... 2) Αἴτησις τῶν κατοίκων Δισκάτης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14 Μαρτίου ὅτι τὸ παρὰ τῆ ἱερᾶ ἐκκλησίας τοῦ ἀγ. Κωνσταντίνου ἐπισκευαζόμενον εἰς Μητρ. κτήριον τυγχάνει ἀνέκαθεν ὄν «Ἑλληνικὴ Σχολή» τῆς Κοινότητος ταύτης, καὶ δέον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον νὰ ἐπισκευασθῇ καὶ ὅτι Μητρόπολις ἦν ἀνέκαθεν καὶ τοιαύτη ἐδείχθη εἰς τὰ σεβ: Πατριαρχεῖα κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας Μητροπόλεως Δισκάτης ἢ οἰκία, ἐν ἣ σήμερον διαμένει ὑπ' ἐνοίκιον ὁ Κόλ ἀγάς τοῦ στρατοῦ καὶ ὅτι δέον αὐτῇ νὰ ληφθῇ καὶ ἐπισκευασθῇ ὡς Μητρόπολις. Ἐνεκρίθη ἵνα, ὡς συμφέρουσα, γένηται παραδεκτὴ ἢ πρότασις καὶ μεταβολὴ αὕτη, καίτοι ἡ Μητρόπολις τίθεται οὕτως ὀλίγον μακρὰν τῆς ἐκκλησίας, ἐπισκευασθῇ τὸ παρὰ τῆ ἐκκλησίας κτήριον εἰς Ἑλληνοδημοτικὴν Σχολήν, τροποποιηθέντος καὶ μεταβληθέντος τοῦ συμβολαίου τῆς ἐπισκευῆς μετὰ τοῦ ἐργολάβου Γ. Δ. Μετσοβίτου ἀντὶ λ. Τουρκίας τὸ ὅλον τριάκοντα κατὰ σχέδιον ἀναγνωσθὲν καὶ ἐγκριθέν, πληρωθῶσι τὰ χρήματα ταῦτα ὑπὸ ὅλης τῆς Ἐπαρχίας κατὰ κατάλογον ἐγκριθέντα ἐπὶ τούτῳ καὶ ἔχοντα ὡς ἑξῆς: Δισκάτη-Μονὴ Βουνάσης-Μονὴ Καρυᾶς-Σέλισμα-Πετσιούγκια - Παρασκευῆ - Σμόλια - Σμινιάτσι - Λοπινίτσα - Κατάκαλη - Σίντσα - Τσαπουρνιά - Βόζοβον - Γεωργίτσα - Βάλτινον καὶ Βελόνι - Τσούκα καὶ Ἅγιος Γεώργιος, τὸ ὅλον... (τὸ ποσὸ φαίνεται πὼς ξέχασαν νὰ τὸ περάσουν) ἅτε συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων τῆς ἐπισκευῆς τῆς Μητροπόλεως ἐνεργηθῇ δὲ τὸ δέον ὅπως ληφθῇ ἢ οἰκία παρὰ τοῦ Κόλ ἀγᾶ ἀρνούμενου τὴν παράδοσιν καὶ ἡ κατάλληλος αὐτῆς ἐπισκευὴ καὶ διαρρύθμισις...».

Ἐπὶ τὴν τελευταία παράγραφο τοῦ παραπάνω ἀποσπάσματος τῆς συνεδρίας τῆς Δημογεροντίας, πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Ἰωάννης δέχτηκε τὸ αἴτημα τῶν Δεσκατινῶν, ἀλλὰ ὁ Κόλ-ἀγάς δὲν ξενοίκιαζε τὸ σπίτι. Φαίνεται πὼς προσβάλληκε μὲ τὴν ἀπαίτηση τοῦ Ἰωάννη καὶ μαζί του καὶ ὁ Τοῦρκος μουδέρης (ἐπαρχος). Ὁ τελευταῖος παρακίνησε τοὺς μπράβους τοῦ χωροφύλακες καὶ κακοποίησαν τὸν Ἰωάννη, ἀναστατώνοντας ἔτσι τοὺς κατοίκους τῆς Δεσκάτης καὶ τίς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς.

Ὁ Ἰωάννης κατάγγειλε στὸ Πατριαρχεῖο τίς τουρκικὰς αὐτὲς ἀπρέπειες μ' ἐπιστολὴν του, στίς 22 Ἰανουαρίου 1895. Τὸ γράμμα του ὅμως αὐτὸ δὲν ἔφτασε ποτὲ στὸ Πατριαρχεῖο, ὁπότε θὰ μπορούσαμε νὰ εἶχαμε μιὰ κάποια

εἰκόνα τῆς καταστάσεως, ἔστω καὶ λίγο διογκωμένη. Τὸ ἐπεισόδιο ἔγινε ὁπωσδήποτε πρὶν ἀπὸ τὴν 22 Ἰανουαρίου, ἴσως ἀπὸ τὴν 15 ὠς τὴν 21.

Ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης δὲν πῆρε ἀπάντηση, ξανάγραψε (ἢ ἐπιστολὴ αὐτῆ εἶναι ἀχρονολόγητη) πιθανὸν στὰ μέσα ἢ τὸ ἀργότερο στὰ τέλη Φεβρουαρίου. Γιὰ ἀπάντηση τὸ Πατριαρχεῖο τοῦ ἔγραψε τὰ παρακάτω:

«Ἀριθμ. Πρωτ. 733

Τῷ Δισκάτης Ἰωάννη,

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἄνευ ἡμερομηνίας τελευταίου αὐτῆς γράμματος περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ αὐτόθι Μουδύρη βία καταλήψεως οἰκήματός τινος τῆς ἱερᾶς αὐτῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς κατ' αὐτῆς κακώσεως, γνωρίζομεν αὐτῇ ὅτι, ἐγκρίσει συνοδικῆ, ἀποστέλλεται αὐτόσε ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Βερροίας κύρ Κοσμᾶς, ἐντολὴν ἔχων ὅπως ἐπιτοπίως ἐξακριβώσῃ τὴν ὑπόθεσιν καὶ διαφωτίσῃ τὴν ἐκκλησίαν. Ἀνακοινούμενοι δ' αὐτῇ ὅτι τὸ ἀπὸ κβ' (22) Ἰανουαρίου σχετικὸν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν αὐτῆς γράμμα αὐτῆς παραπεσὸν οὐ περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῆς ἐκκλησίας, ἀξιούμεν αὐτὴν ὅπως διευκολύνῃ πάσῃ δυνάμει τὸ ἔργον τοῦ αὐτόσε ἐρχομένου Ἁγίου Βερροίας διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων. Ἡ δὲ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς¹.

αὐτῆς 4ε' Μαρτίου 1895)».

Ὁ πρακτικογράφος τῆς Μητροπόλεως σημείωσε σχετικὰ μ' αὐτὰ στὴ σ. 115 τοῦ κώδικα ὅτι «...Ἐγένετο ἡ δέουσα πληροφορία περὶ τῆς πορείας τοῦ ζητήματος ἀπ' ἀρχῆς αὐτοῦ μέχρι τοῦ νῦν καὶ ἡ ὑποβολὴ τῶν διαφόρων πολλῶν ἐγγράφων πρὸς τε τὰ σεβ(αστὰ) Πατριαρχεῖα καὶ τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, καὶ ἡ δήλωσις ὅτι ἡ σεβα(στί) Κυβέρνησις σπουδαίως ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος, καὶ φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ πρὸς πλήρη ἱκανοποίησιν. Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἡ πρέπουσα ὑποδοχὴ τοῦ Ἐξάρχου καὶ ἀκολούθως ἡ δέουσα ἀπάντησις εἰς τὰ σεβα(στὰ) Πατριαρχεῖα».

Δυστυχῶς ὁμως οἱ ἐλπίδες τῶν σκληρὰ ταπεινωμένων, μητροπολίτη καὶ Δεσκατινῶν, διαψεύστηκαν μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ ἐξάρχου Κοσμᾶ Εὐμορφόπουλου καὶ τὸ πόρισμα τῶν ἀνακρίσεών του. Ὁ τελευταῖος, ὕστερα ἀπὸ σχετικὰς ἀνακρίσεις, ἀποφάνθηκε ὅτι τὸ δίκιο ἦταν μὲ τὸ μέρος τῶν Τούρκων. Δὲν σώζεται δυστυχῶς ἀντίγραφο τοῦ ἀνακριτικοῦ πορίσματος οὔτε στὸ ἀρχεῖο τοῦ Πατριαρχείου, ὅπως μοῦ ἐγνώρισε ὁ ἀρχιεπιφύλακας τῶν Πατριαρχείων σ' ἐπιστολὴ του τῆς 2ας Μαΐου 1972, ὅποτε θὰ βλέπαμε σὲ ὅλες του τὴν λεπτομέρειες τὸ ἐπεισόδιο αὐτό.

Βαθῶς προσβλημένη ἢ τοπικὴ Δημογεροντία ἀντέδρασε ἀρνούμενη νὰ πληρώσῃ τὰ ἐξαρχικὰ ἔξοδα τοῦ Κοσμᾶ. Σὲ σχετικὴ του ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πελαγονίας, τώρα, Κοσμᾶ τὸ Πατριαρχεῖο γράφει τὰ ἑξῆς:

1. Βλ. Πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία 1895, σ. 39.

«Ἀριθμ. Πρωτ. 2.981

Τῷ Πελαγονείας Κοσμά,

Ἐν τῷ ἀπὸ 6ης Ἰουνίου ἐκ Βερροίας γράμματι ἡ αὐτῆς Ἱερότης ἀνήνεγκεν ἡμῖν περὶ τῶν λόγῳ ἐξαρχικῶν δαπανῶν ὀρισθεισῶν αὐτῇ ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος Δισκάτης τριάκοντα λιρῶν, ὧν ἀπέναντι ἔλαβε συνάλλαγμα, ὅπερ ὅμως μὴ ἐξοφληθὲν ἀπέστειλε τοῖς ἐνταῦθα ἀνταποκριταῖς αὐτῆς μετὰ τῆς διαταγῆς ὅπως συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς ἀπάντησιν τοίνυν δηλοῦμεν αὐτῇ Συνοδικῇ διαγνώμη ὅτι, ἐπειδὴ κατὰ τὴν προγεγενημένην ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἐξόδα τῆς εἰς Δισκάτην ἐξαρχικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς ἐπιβαρύνουσι τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον, δέον ἵνα ἡ αὐτῆς Ἱερότης ἀποστείλῃ κατάλογον τῶν γενομένων ὑπ' αὐτῆς ἐξόδων καὶ δαπανῶν, πληρωθησομένων, ὡς εἴρηται, ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου. Ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετ' αὐτῆς¹.

,αωζέ' Ὀκτωβρίου γ' (3-10-1895)».

Ἐνῶ ὅμως γνωρίζεται στὸν Κοσμά ὅτι τὰ ἐξόδα θὰ πληρωθοῦν ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Ταμεῖο, στὸν Ἰωάννη ἔστειλε τὸ Πατριαρχεῖο τὴν παρακάτω ἐπιστολή, ἀπαιτώντας νὰ πληρώσῃ τὰ ἐξόδα ἡ Δημογεροντία:

«Ἀριθμ. Πρωτ. 6.164

Τῷ Δισκάτης Ἰωάννη,

Ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Πελαγονείας κ. Κοσμάς ἀπέστειλεν ἡμῖν κατάλογον ἐξόδων τῆς εἰς τὴν ἐπαρχία Δισκάτης ἐξαρχικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς, ἐξαιτούμενος τὴν πληρωμὴν αὐτῶν. Ἀντίγραφον τοῦ καταλόγου τούτου διαβιβάζοντες τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ἐνταῦθα ἐσώκλειστον, ἐντελλόμεθα Συνοδικῶς ἵνα συνεννοουμένη μετὰ τῶν αὐτόθι Προκρίτων ἐξοικονομήσῃ τὸ ἀναφερόμενον ποσὸν καὶ ἀποστείλῃ τοῦτο εἰς τὰ Πατριαρχεῖα διὰ τὰ περαιτέρω. Ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετ' αὐτῆς².

,αωζέ' Νοεμβρίου ιε' (15-11-1895)».

Ἡ Δημογεροντία ἀπάντησε ὅτι, ἐφόσον ἡ διαφιλονικούμενη οἰκία δὲν ἀποδόθηκε στὴν ἐκκλησία δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ πληρωθοῦν τὰ ἐξόδα³.

Ἀπὸ ποῦ τῶρα εἴσπραξε τις 30 λίρες ὁ Κοσμάς, μᾶς εἶναι ἄγνωστο.

Στὶς μέρες τοῦ Ἰωάννη τελειοποιήθηκε ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου (εἰκ. 1), ποῦ εἶχε κατ' ἑστῆς 25-8-1877 καὶ ἀνοικοδομήθηκε, ὅπως εἶδαμε παραπάνω, στὶς μέρες τοῦ Ἰωαννικίου. Συγκεκριμένα στὶς 12 Ἀπριλίου 1895 ἐγκρίθηκαν οἱ ἐργολαβικὲς συμφωνίες «τῆς ἐν Δισκάτη ἱερᾶς ἐκκλησίας

1. Βλ. Πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία 1895, σ. 327.

2. Βλ. Πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία 1895, σ. 409.

3. Βλ. Συνεδρίαση τῆς 17-3-1896. Στὸν κώδικα σ. 116, παραγρ. 3.

τῶν ἀγ(ίων) Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τοῦ διὰ τῶν πλακῶν στρωσίματος καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ τέμπλου αὐτῆς εἰς τὸν Μῆτρον Θεοχάρην καὶ εἰς τὸν Γεώργιον Μπολτσόγιαν...»¹.

Τὸ εἰκονοστάσιο, πραγματικὸ καλλιτέχνημα (εἰκ. 2,3), τελείωσε τὸν Αὐγούστο τῆς ἴδιας χρονιᾶς ὅποτε γράφτηκε μὲ χρυσὰ γράμματα ἢ παρακάτω ἐπιγραφή, σ' ἓνα στίχο, ποὺ καλύπτει ὅλο τὸ μῆκος του:

ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΙΣΚΑΤΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΣΤΑΣΙΟΝ ΔΑΠΑΝῆ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΚ ΜΕΤΣΟΒΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΜΗΝΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1895.

Εἰκ. 1. Ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς Δεσκάτης στὴν πλατεία Μανουσάκη

Μεταξὺ τῶν συντρόφων τοῦ Ἡπειρώτη καλλιτέχνη ἦταν καὶ ὁ Δεσκατινὸς Μῆτρος Θεοχάρης, ποὺ λίγο ἀργότερα κατασκεύασε τὸ τέμπλο τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, παρεκκλήσι τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ζάμπουρας.

Πρὶν ἀκόμα κλείσει τὸ θέμα τοῦ ξυλοδαρμοῦ τοῦ Ἰωάννη, μερικοὶ ἀντίπαλοί του, κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Δεσκάτης, δημιούργησαν νέο ζήτημα στὸν Ἰωάννη καταγγέλλοντες στὸ Πατριαρχεῖο ὅτι προβαίνει σὲ παράνομες ἐνέργειες. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐγίνε τὸν Ὀκτώβριο. Τὸ Πατριαρχεῖο ζήτησε ἐξηγήσεις μὲ τὴν παρακάτω λακωνικὴ ἐπιστολὴ του, στέλλοντας κι ἓνα ἀντίγραφο ὑπουργικοῦ τεσκερέ.

1. Βλ. Συνεδρίαση τῆς 12-4-1895. Στὸν κώδικα σ. 115. παραγρ. 1.

«Ἄριθμ. Πρωτ. 5.567

Τῷ Δισκότης Ἰωάννη,

Ἐποστέλλοντες τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον ὑπουργικοῦ πρὸς ὑμᾶς τεσκερὲ ἐντελλόμεθα Συνοδικῶς τῇ αὐτῆς Ἱερότητι, ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένων διὰ τὰ περαιτέρω. Ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετ' αὐτῆς¹.

ἰω4ε' Ὀκτωβρίου λα' (31-10-1895)».

Καὶ πάλι τὰ ἀρχεῖα δὲν μᾶς διαφωτίζουν στὴν περίπτωση αὐτὴ γιὰ νὰ δοῦμε ἂν στάλθηκε ἡ ἀπάντησις τοῦ μητροπολίτη. Τὸ Πατριαρχεῖο ὁμως ἐπανῆλθε στὸ ἴδιο θέμα, στέλλοντας ἀντίγραφο νέου ὑπουργικοῦ τεσκερὲ μὲ τὴν παρακάτω ἐπιστολή:

«Ἄριθμ. Πρωτ. 6.491

Τῷ Δισκότης Ἰωάννη,

Διαβιβάζοντες ἐσωκλειστῶς ᾧδε ἀντίγραφον νέου ὑπουργικοῦ τεσκερὲ περὶ τῆς αὐτῆς ἀναφέροντος ὑποθέσεως, περὶ ἧς καὶ ὁ ἀποσταλεὶς ἤδη πρότινος δι' ἡμῶν αὐτῇ τεσκερὲς, ὅτι δηλ. ἡ αὐτῆς Ἱερότης κατὰ καταμηνύσεως τῶν χριστιανῶν αὐτῆς εἰς διαφόρους προβαίνει παρανόμους πράξεις, ἐντελλόμεθα Συνοδικῶς ἵνα σπεύσῃ πληροφορησαὶ ἡμᾶς ἐπὶ τῶν προκειμένων διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετ' αὐτῆς².

ἰω4ε' Νοεμβρίου ιε' (15-11-1895)».

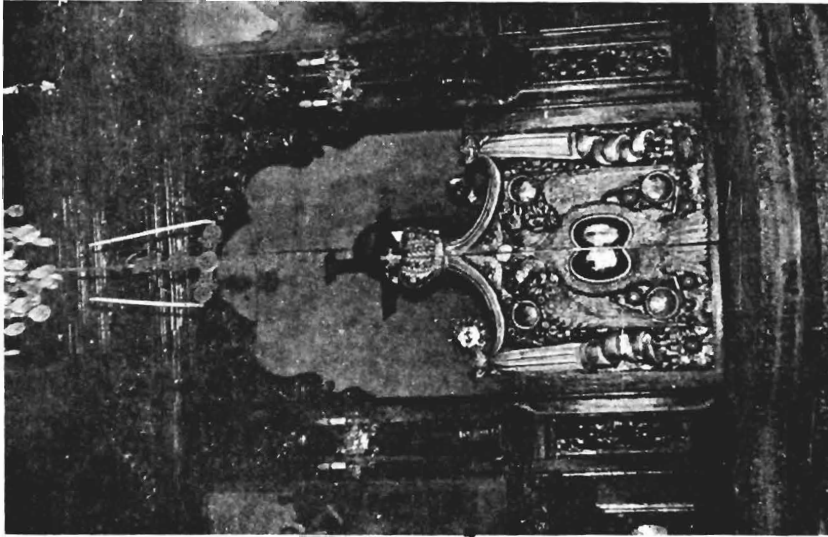
Γιὰ τὶς παράνομες πράξεις τοῦ Ἰωάννη μόνο ὑποθέσεις μποροῦμε νὰ κάνουμε, ἐφόσον δὲ γνωρίζουμε τὸ περιεχόμενο τῆς καταγγελίας. Ὅπως δὲ ποτε ὁμως δημιούργησε μίση μὲ τὴν αὐθαίρετη διοίκηση τῆς ἐπαρχίας, πρᾶγμα ποὺ φαίνεται ἀπὸ τὶς ἀνυπόγραφες πράξεις τῆς Δημογεροντίας, ποὺ δὲν εἶναι καὶ λίγες. Φαίνεται, ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τῶν γραμμάτων, ὅτι ὁ ἴδιος ἦταν πρακτικογράφος κι ὅτι ἔκανε τὴ σύνταξη μιᾶς πράξεως χωρὶς νὰ κάνῃ σύγκληση τῆς Δημογεροντίας, τὰ μέλη τῆς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπέγραφαν, ἐφόσον παρευρίσκονταν στὶς συνεδριάσεις. Στὴν περίπτωση ποὺ οἱ Δημογέροντες παρευρίσκονταν καὶ δὲν ὑπέγραφαν, αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν συμφωνοῦσαν μαζί του, τουλάχιστο γιὰ τὶς πράξεις ποὺ παρέμειναν ἀνυπόγραφες.

Ἐπίσης μισήθηκε κι ἀπὸ τὴν ἀπαίτησή του νὰ μετατρέψῃ τὸ κτῆριο τῆς Σχολῆς σὲ Ἐπισκοπεῖο. Δὲν ἀποκλείεται ὁμως οἱ μηνυτὲς του νὰ ἦταν ὄργανα τοῦ διαβόητου Κόλ-ἀγᾶ.

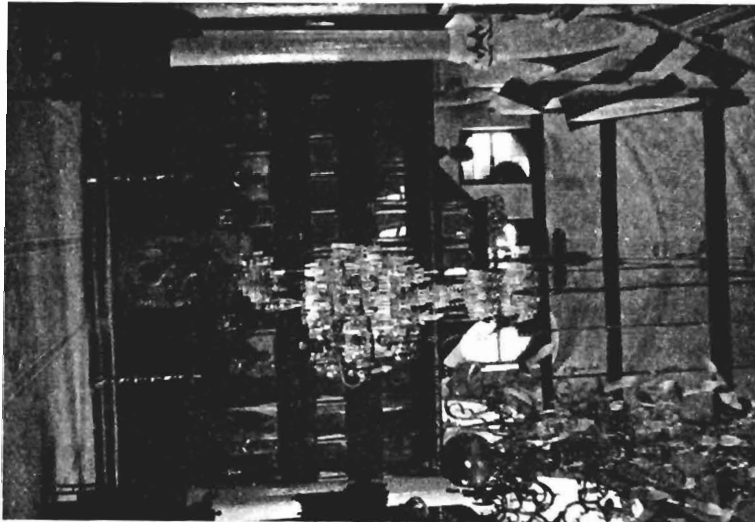
Ἐπὶ τοῦ ἐκείνου ἔλαβε καὶ κάποιον ἄλλο ποὺ βάραινε πολὺ στὴν ἠλεκτριζμένη ἀτμό-

1. Βλ. Πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία 1895, σ. 379.

2. Βλ. Πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία 1895, σ. 422.

Εἰκ. 3. Ἡ Ὁραία Πύλη τοῦ ναοῦ

Εἰκ. 2. Τὸ τέμπλο τοῦ ναοῦ (1895)

σφαιρα τῆς κωμοπόλεως. Ὁ μητροπολίτης κατηγορήθηκε ἐπίσης καὶ γιὰ ἀνήθικη διαγωγή, πράγμα ποῦ εἶχε συμβῆ καὶ προηγουμένως στὴν Παραμυθιά. Καὶ τότε καταγγέλθηκε στὸ Πατριαρχεῖο γι' ἀνάρμοστη συμπεριφορά, ἀλλὰ τὸ πόρισμα μιᾶς ομάδας ἐξάρχων μητροπολιτῶν ἦταν γι' αὐτὸν εὐνοϊκό. Ἀκολούθησε καὶ δεύτερη ἀναφορὰ τῶν Παραμυθιωτῶν, ὁπότε γιὰ τὴν ἡσυχία τοῦ ποιμνίου μετατέθηκε στὴ Μητρόπολη Δισκάτης, ὁ θρόνος τῆς ὁποίας χήρευε μετὰ τὴν παραίτηση τοῦ Ἰωαννικίου¹.

Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω γεγονότα καὶ δεδομένου ὅτι ὑπῆρχαν καὶ οἰκονομικὲς δυσχέρειες, τὸ Πατριαρχεῖο πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ διαλύσει τὴ Μητρόπολη καὶ νὰ προσαρτήση μερικὰ ἀπὸ τὰ χωριά της στὴ Μητρόπολη Γρεβενῶν καὶ μερικὰ στὴ Μητρόπολη Ἐλασσόνας.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ τὸ οἰκονομικὸ θέμα ἀπασχολοῦσε σοβαρὰ τὸν Ἰωάννη καὶ τὴ Δημογεροντία ἀπὸ τὴ μιά, καὶ τὸ Πατριαρχεῖο ἀπὸ τὴν ἄλλη. Οἱ οἰκονομικὲς δυσχέρειες ὀφείλονται σὲ δύο κυρίως λόγους: 1) Ἐνα μέρος τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς μετανάστευσε σὲ μακρινὰ μέρη μὲ ἀποτέλεσμα τὴ μείωση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐπαρχίας καὶ 2) Ἐνα ἄλλο μέρος τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς ἐγκαταστάθηκε στὰ κοντινὰ χωριά, ὅπως ἔγινε μὲ τὸ Κομμάτι, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι ἐγκαταστάθηκαν στὸ Ζιμνιάσι, τὴ σημερινὴ Παλιουργιά, τὰ ὁποῖα ὁμως δὲ δέχονταν νὰ πληρώσουν περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔδιναν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ γιὰ τὴν μητροπολιτικὴ ἐπιχορήγηση.

Ἀπὸ τὴ συνεδρίαση τῆς Δημογεροντίας τῆς 12ης Σεπτεμβρίου 1894 ἀποσπῶ τις παρακάτω πληροφορίες, γιὰ τὴν ἐπιβεβαίωση τῶν παραπάνω:

«...3) Στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐπαρχ(ίας) Δισκάτης, καθ' ἣν δηλοῦται ὅτι ἐκ τῶν ἀπαρτησάντων αὐτὴν χωρίων τινὰ ἐξέλιπον τέλειον, ἀλλὰ ἔνεκα μεταναστεύσεως τῶν κατοίκων ἠλάττωσαν σπουδαίως τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ δὲ ἠϋξήσαν μὲν, ἀλλὰ δὲν θέλουσι νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν ἐπελθοῦσαν αὔξησιν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ Ἀρχιερατικὴ καὶ Πατριαρχικὴ ἐπιχορήγησις ἠλαττώθη σημαντικῶς, ἐνεκρίθη ἵνα τὰ περὶ τούτου διαβιβασθῶσι δι' ἐκθέσεως εἰς τὰ σεβ(αστὰ) Πατριαρχεῖα καὶ ζητηθῆ ἡ γνώμη αὐτῶν.

4) Λογαριασμοὶ τῶν χωρίων Τσαπουρνιάς καὶ Γεωργίτσης, τῶν χωρίων Κατάκαλης, Σίντσας καὶ Βελωνίου καὶ ἐχόντων ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν καὶ κατὰ συνέπειαν λογαριασμοὺς, ἐνεκρίθη οἱ δοθέντες λογαριασμοὶ νὰ παραπεμφθῶσι εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴν πρὸς ἀναθεώρησιν (φαίνεται ὅτι τὰ χωριά αὐτὰ εἶχαν ἀξιομοίωση τοῦ πληθυσμοῦ τους) καὶ ἔγκρισιν, μὲνωσι τὰ ἐξονομασθέντα χωρία Κατάκαλη, Σίντσα καὶ Βελώνι ἀκαταζήτητα, ὡς μὴ ἔχοντα τοιούτους, ζητηθῶσι δὲ παρὰ τῶν λοιπῶν οἱ λογαριασμοί, ζητηθῶσι καὶ παρὰ τῶν ἐπιτρόπων Ζιμνιασίου (Παλιουργιάς δηλαδή), καταγγελλομένων (γιατὶ ἀρνοῦνταν ν' αὐξήσουν τὴ συμμετοχὴ τους)...».

1. Βλ. Ἡπειρωτικὰ «Χρονικά», 1931, σ. 31.

Σὲ τόσο πολὺ δύσκολη θέση ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς βρέθηκε ἡ Μητρόπολη, ὥστε οὔτε τὸ μισὸ τῆς ἐπιχορηγήσεως δὲν εἰσέπραξε. Κι αὐτὴ τὴν πληροφορία ἀντλῶ ἀπὸ τὸν κώδικα τῆς Μητροπόλεώς μας: «...3) Περί τῆς Ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως, καθ' ἣν ἡ πρᾶξις τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐπαρχίας καὶ τὸ σχετικὸν φερμάνιον ὀρίζουσι μὲν ἵνα τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτὴν δεκαεὺς χωρία περιλαμβάνοντα 5.507 ψυχάς, πρὸς 3,5 γρ(όσια) τὴν ψυχὴν, πληρῶνωσι ἐτησίως 20 χιλ. γρ. μετὰ τῶν 721 γρ. τῶν πληρωνομένων ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Μονῶν Καρυᾶς καὶ Βουνάσιας, ἀλλ' ἐπειδὴ τινὰ τούτων ἐξέλιπον ἢ ἐλαττώθησαν τὸν πληθυσμὸν, τῶν κατοίκων φυγόντων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν (ἐννοεῖ τὸ ἐλεύθερο Ἑλληνικὸ κράτος) ἢ μεταναστευσάντων εἰς τὰ παρακείμενα χωρία, ἅτινα τοιουτοτρόπως ἠὔξησαν, ἄδικον δὲ καὶ ἀσύμφορον εἶναι ὁ μὲν Ἀρχιερεὺς νὰ μὴ δύναται οὕτω νὰ εἰσπράττη οὐδὲ τὸ ἡ μ ι σ υ σχεδὸν τῆς ἐπιχορηγήσεώς του, τὰ ἐλαττωθέντα χωρία νὰ πληρῶνωσι τὴν τότε ὀρισθεῖσα ποσότητα τῶν τότε ὑπαρχουσῶν ψυχῶν, τὰ δὲ αὐξηθέντα νὰ μὴ ὑπολογίζωσι τὴν αὐξησην, ἐνεκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη ὁμοθυμῶς, ἵνα πᾶσα ψυχὴ τῆς Ἐπαρχίας ἐν οἴωδῆποτε χωρίῳ καὶ ἂν εὑρίσκηται, νὰ πληρῶνῃ ἐτησίως 3:20 γρ., ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσι νῦν ψυχαὶ ἀνέρχονται ἐν ὅλῃ τῇ Ἐπαρχίᾳ 4.800-5.000' περὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐπιχορηγήσεως θέλει ἐρωτηθῆ τὸ σεβ(αστὸν) Πατριαρχεῖον....».

Στὰ τέλη Μαΐου τοῦ 1896 ὁ Ἰωάννης ἐτοιμάστηκε γιὰ τὴ Βασιλεύουσα, ἀπ' ὅπου ἀργότερα πῆγε στὴ νέα του θέση στὴν Κασσάνδρα. Στις 15-5-1896 τὸ Πατριαρχεῖο τοῦ ἔστειλε τὸ παρακάτω γράμμα:

«Ἀριθμ. Πρωτ. 2.943

Τῷ τέως Δισκάτης Ἰωάννῃ,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν λίαν δυσχερῆ θέσιν τοῦ κατὰ καιρὸν Μητροπολίτου Δισκάτης ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν, μὴ δυναμένου ἐκ τῶν προσόδων τῆς Ἐπαρχίας ἐξοικονομῆσαι οὐδὲ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ἐνέκρινε ἵνα διαλύσῃ τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην προσαρτώσα τὰ μὲν τῶν χωρίων ταύτης εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Ἐλασσόνος, τὰ δὲ εἰς τὴν τῶν Γρεβενῶν. Ὅθεν ἐξαγγέλλοντες τὴν συνοδικὴν ταύτην ἀπόφασιν τῇ Αὐτῆς Ἱερότητι τεθείση οὕτω ἐν διαθεσιμότητι, ἐντελλόμεθα ὅπως σπεύσῃ ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς παρούσης διευθετοῦσα τὰ κατ' αὐτήν, ἐλθεῖν εἰς Βασιλεύουσαν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετ' αὐτῆς¹.

,αὐ' ἔστ' Μαΐου ιε' (15-5-1896)».

Ἡ ἀπόφασις τῆς διαλύσεως τῆς Μητροπόλεως δημοσιεύθηκε στὴν «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς:

1. Βλ. Πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία 1896, σ. 184.

«...Διάλυσις τῆς Ἐπαρχίας Δισκάτης.

Τῶν ὑλικῶν πόρων τῆς Θεοσώστου Ἐπαρχίας Δισκάτης σπουδαίως ἀποτινῶν ἐτῶν μειωθέντων ἕνεκα καιρικῶν περιστάσεων καὶ κατ' ἀκολουθίαν μὴ ἐπαρκούντων εἰς τὴν συντήρησιν τῆς αὐτόθι ἱεράς Μητροπόλεως, ἡ Ἁγία καὶ ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ τακτικῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ τῆς προπαρελθούσης Πέμπτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν λίαν δυσχερῆ οἰκονομικὴν θέσιν τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου, ἐνέκρινεν ὅπως καταργηθῆ ἡ μητροπολιτικὴ αὐτῆ ἔδρα καὶ ἔνια μὲν τῶν χωρίων αὐτῆς, ὑπαγόμενα νῦν πολιτικῶς εἰς τὴν ὑποδιοίκησιν Γρεβενῶν, ὑπαχθῶσι ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ποιμαντορίαν τοῦ Μητροπολίτου Γρεβενῶν, ἔνια δὲ ὑπαγόμενα νῦν πολιτικῶς εἰς τὴν ὑποδιοίκησιν Ἐλασσῶνος, ὑπαχθῶσι ὑπὸ τὴν πνευματικὴν διακυβέρνησιν τοῦ Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος. Οὕτω τοίνυν τὰ χωρία Ζιμνιάσι, Κατακάλη, Λουβενίτσα, Σίνιτζα, Τσαβουρνιά, Γεωργίτσα, Βελόνι, Βόζουβον, Βάλτινον καὶ ἡ ἱερά Μονὴ Βονάση προσηρτήθησαν εἰς τὴν θεόσωστον Ἐπαρχίαν Γρεβενῶν, τὰ δὲ χωρία Δισκάτη, Πετσιούγγια, Σέλισμα, Σμόλια, Παρασκευὴ Ἁγίου Γεώργιος καὶ ἡ ἱερά Μονὴ Παλιοκαρυᾶς ἢ τῆς Μεταμορφώσεως εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Ἐλασσῶνος»¹.

Τὸ 1925, ὁ τότε μητροπολίτης Γρεβενῶν θέλησε νὰ προσαρτήσῃ στὴν ἐπαρχία του καὶ τὴν Δεσκάτη, πράγμα πὸ ἐρέθεσε τὸν τότε μητροπολίτη Ἐλασσῶνας Καλλίνικο, ὁ ὁποῖος ἀπέστειλε τηλεγραφικὴ διαμαρτυρία στὸ Πατριαρχεῖο, τὸ κείμενο τῆς ὁποίας βρῆκα στ' ἀρχεῖα τῆς Μητροπόλεως Ἐλασσῶνας:

«Ἀριθμ. Πρωτ. 178

Τηλεγράφημα

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην

Κωνσταντινούπολι

Μητροπολίτης Γρεβενῶν, ἐπωφελοῦμενος, φαίνεται, ἀνωμάλου καταστάσεως, ζητεῖ ἐπέκτασιν ὁρίων ἐπαρχίας του διὰ προσαρτήσεως σπουδαιότερου τμήματος Δεσκάτης ὑπαγομένου Μητροπόλει μου δισχυριζόμενος ὅτι τοῦτο ἀνήκει αὐτῷ ὡς ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς ὑποδιοικήσεως Γρεβενῶν.

Εὐσεβάστως παρακαλῶ Ὑμετέραν προσκυνητὴν Παναγιότητα διατά-

1. Βλ. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἔτος ΙΣΤ', 17-5-1896, ἀριθμ. 12.

Τὰ ἀντίγραφα τῆς πατριαρχικῆς ἀλληλογραφίας ἔλαβα κατὰ σεπτὴν ἐντολὴ τοῦ ἀλησμονήτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη Ἀθηναγόρα ἀπὸ τὸν ἀρχαιοφύλακα τῶν Πατριαρχείων αἰδ. Νικόλαο Πετροπέλλη στίς 5 Φεβρουαρίου 1972, τὸν ὁποῖον ἀπὸ τῆ θέση αὐτῆ εὐχαριστῶ θερμά.

ξη ἐκτροχιαζόμενον ἀδελφὸν σεβασθῆ ὑφιστάμενον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκ-
κλησιαστικὸν καθεστῶς.

Ἐναμένομεν πατρικὰς ὁδηγίας.
Ἐν Ἐλασσόνι 21ῃ Μαρτίου 1925.
Ἐὸ Ἐλασσόνος Καλλίνικος».

Ἄλλὰ ἡ προσπάθεια αὐτῆ τοῦ μητροπολίτη Γρεβενῶν ἀπέτυχε καὶ τὸ
ἐκκλησιαστικὸ καθεστῶς παρέμεινε καθὼς εἶχε καθοριστῆ μὲ τὴν διάλυση
τῆς Μητροπόλεώς μας τὸ 1896.

ΚΩΣΤΑΣ Β. ΣΠΑΝΟΣ

RESUMÉ

Costas Spanos, La métropole de Deskati de courte existenc (1882-1896).

Durant l'année 1882 et sous le patriarcat de Ioakim III fut fondée la métropole de «Diskati», qui siègeait au village Deskati.

La métropole comprenait 17 villages, situés près de la frontière greco-turc-que et qui jusqu' alors dépendaient de la métropole de Trikis et Stagon.

La métropole de Deskati cessa d'exister à partir de l'année 1896 pour des raisons économiques et par la suite du scandale provoqué du fait qu'un officier turc a battu le métropolitain Ioannis.